

РЕАЛІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКОГО ПРОЄКТУ

10 травня 2019 року відбулася важлива для наукової і культурної громадськості подія: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (далі – ІМФЕ) проводив зустріч з одним зі знаних дослідників-славістів, доктором габілітованим Петко Христовим, директором Інституту етнології, фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук, з яким співробітників нашого Інституту, а також із Дриновським центром у Харкові пов'язують як особисті приятні стосунки, так і багаторічна плідна співпраця в контексті спільних славістичних студій.

Варто відразу зауважити, що візит п. Христова проходив у межах функціонування українсько-болгарського проекту «Культурна спадщина та національна ідентичність (Динаміка соціокультурних процесів у сучасних суспільствах Болгарії та України)», учасниками якого є як представники болгарської наукової спільноти, (переважно співробітники Інституту етнології, фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук), так і співробітники ІМФЕ (переважно фахівці-славісти з відділу української та зарубіжної фольклористики).

Головуючою на урочистому засіданні вченої ради, де було виголошено доповідь п. Петко Христова, була директор нашого закладу академік Г. А. Скрипник, яка у вступній частині засідання виступила з вітальним словом, у якому висловила сподівання на подальшу співпрацю з Інститутом етнології, фольклористики з Етнографічним музеєм, що його очолює п. Петко Христов, окреслила наступні важливі кроки на шля-

ху нашої культурної взаємодії в контексті тих викликів, з якими стикається сучасна славістична наука.

Зауважимо, що Петко Христов, як слушно зауважила головуюча, є відомим знавцем із болгаристики, зокрема й болгарської культури в Україні, дослідником матеріальної і нематеріальної спадщини в Болгарії та за її межами, здебільшого в країнах слов'янського ареалу, а також науковцем, у колі дослідницької уваги якого перебуває широкий спектр питань конструювання ідентичності як у контексті історичної минуштини, так і сучасних міграційних процесів.

Петро Христов (враховуючи, що в засіданні брали участь не лише фольклористи, а й мистецтвознавці та етнологи) виголосив дуже цікаву й ґрунтовну доповідь, яку присвятив проблемі стану гуманітарної науки в Болгарії. Тема є дуже актуальною в контексті тих реалій із життя сучасної гуманітарної науки в українському суспільстві, свідком яких ми є; наголос у доповіді було зроблено на таких ключових проблемах, як місце сучасної болгарської гуманітарної науки серед інших галузей, функціонування болгарських наукових інституцій сьогодні, специфіка побутування болгарської гуманітарної науки в її взаємодії у форматі наукових проєктів із країнами ЄС, проблеми фінансування гуманітаристики в Болгарії та ін. У доповіді Петко Христов відзначив високий рівень інтересу до української гуманітарної науки в Болгарії.

Історію болгарської гуманітарної науки він відстежує від 80-х років минулого століття. З 1990-х років відзначає появу етнології та антропології в БАН. Серед показових сучасних тенденцій виокремлює перехід наукових центрів з академічних установ до вишів; масштабне об'єднання наукових інституцій і центрів за профілем діяльності. Одним із важливих, але й суперечливих завдань сьогодення на ниві гуманітаристики визначає перехід наукових видань до наукометричної бази Scopus.

Пан Петко Христов серед позитивних тенденцій відзначає появу наукових проєктів з питань еміграції та імміграції, а також національних меншин, що фінансуються болгарською державою.

Після завершення виступу доповідачеві поставили цілу низку запитань, зокрема, чи існує при Болгарській академії наук Центр болгаристики, а також чи є дослідження в галузі болгарського іконознавства, а якщо так, то чи простежують спільні для українців і болгар підходи в цій галузі (д-р, відомий болгарист, мистецтвознавець Д. Степовик). Пан Петко Христов зазначив, що існує Асоціація болгаристів у Софійському університеті, а також центр при Болгарській академії наук, який, щоправда, не виявляє значної активності через недостатнє фінансування й незначну кількість співробітників.

Професор В. Борисенко запитала про інтеграцію національних меншин у болгарське середовище, зокрема, наскільки меншини зацікавлені у вивченні болгарської мови, проводячи паралелі з українським соціумом, а також питання функціонування гагаузької мови. Професор Христов зауважив, що є більш і менш інтегровані в болгарське середовище меншини. Серед найменш інтегрованих виділив ромів, зокрема кілька їхніх мовних груп, до яких важко знайти уніфікований підхід. Рідні мови представники меншин вивчають у недільних школах.

Провідний науковий співробітник Г. Бондаренко поцікавилася проблемами функціонування політики декомунізації у відділі етнології соціалізму й постсоціалізму Інституту етнології, фольклористики з Етнографічним музеєм Болгарської академії наук. Пан Петко Христов визначив процес декомунізації як практично завершений; події доби соціалізму для нової генерації є вже своєрідною екзотикою.

Академік НАМ України Т. Кара-Васильєва висловила зацікавлення станом традиційного болгарського мистецтва в су-

часну глобалізаційну добу. Пан Петко Христов зауважив, що традиційне народне мистецтво перебуває у стані занепаду, проте зусиллями наукових інституцій цього профілю посилюється увага до цієї проблеми. Цікаві запитання сформулювали також інші науковці, зокрема проф. Михайло Хай.

Насамкінець академік Г. Скрипник запропонувала подальшу співпрацю у профільних галузях нашого Інституту і БАН, обговорювалися окремі локальні шляхи взаємодії, зокрема проведення спільної конференції, пов'язаної з питаннями взаємин болгар і українців у гуманітарній сфері.

Наукова дискусія продовжилася у відділі української та зарубіжної фольклористики, де учасники проекту п. Петко Христов, завідувач відділу Л. Вахніна, провідний науковий співробітник, доктор філологічних наук О. Микитенко і старший науковий співробітник, кандидат філологічних наук М. Карацуба обговорили деталі роботи проекту на найближчий час.

За кілька днів після візиту до Києва п. Петко Христов вирушив до Дриновського центру в м. Харкові.